

FENNTARTHATÓ TÉRSÉGFEJLŐDÉS

A fenntartható térségfejlődés célja, hogy a fejlődés a természeti és épített környezet értékeinek védelme mellett a lakosság életminőségének javulását és a mindezeket megalapozó gazdaság erőforrásainak kíméletes felhasználást is biztosítsa. Ennek az összetett célrendszernek teljesülését a kibocsátások, környezeti állapot és a környezeti kihívásokra adott válaszok ismeretében értékelhetjük.

Levegőminőség

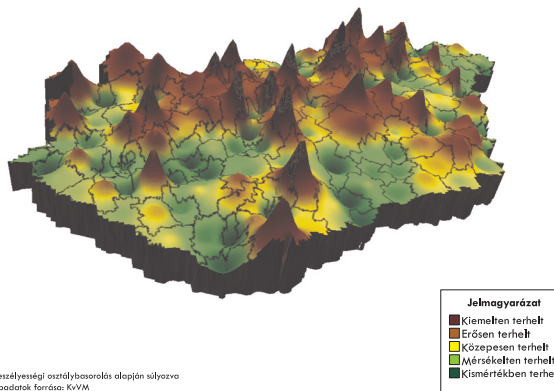
A **pontszerű forrásból származó légszennyező anyag-kibocsátás** a nagyvárosokban, az iparosított területeken, illetve a fő közlekedési folyosók mentén volt a legmagasabb. Kiemelten terheltek minősült a Gyöngyösi és a Budapesti kistérség. Összefüggő erősen terhelte terület a Dunántúl

északi vidéke, a Dunántúli-középhegység, a Borsodi iparvidék és az M3-as autópálya menti terület, a Kecskemét-Jászberény-Mezőtúr háromszög, valamint a Békés és Orosháza közötti terület.

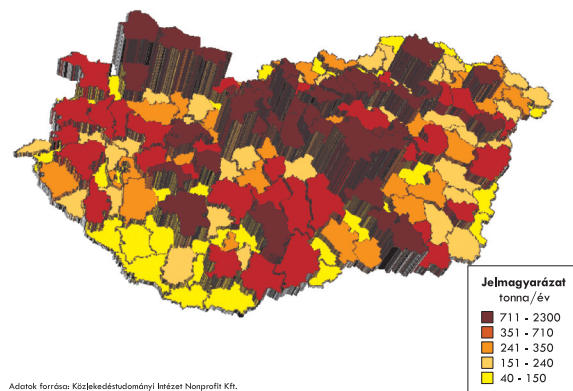
A **közlekedési légszennyezőanyag-kibocsátást** jól jellemzi a nitrogén-oxid emissziója, mivel ez döntően a közlekedésből származik és főként a téli félévben okozhat gyakran egészségkárosító szmogot. A gépjárművek okozta légszennyezés területileg az autópályák – különösen a jelentős tranzitforgalommal rendelkező M1-es és M5-ös –, a jelentősebb közlekedési csomópontok, valamint a nagyvárosok és agglomerációjuk kistérségeiben a legnagyobb, a nitrogén-oxidok esetén meghaladja a 600 kt éves értéket.

Az **összevont légszennyezettségi index** alapján 2007-ben 8 település levegője minősült szennyezettnek, amit főként az ülepedő por magas koncentrációja okozott. A kén-dioxid szennyezettség 2007-ben csupán 3 településen volt megfelelő

Pontszerű forrásból származó légszennyező anyagok kibocsátási indexének* „domborképe”, 2007

A közúti közlekedés légszennyező-anyag kibocsátása (NO_x), 2007

szintű, a többi mérési ponton évi átlagban kiváló a levegő minősége. Ez főként a kén-dioxid kibocsátás erős csökkenésének, a kéntelenített üzemanyagok használatának és az erőművek füstgázmosó berendezéseinek köszönhető.

Vízminőség

Nagy folyóink vízminősége a belépő és kilépő állomások évi átlagértékeivel jellemezve kevéssé tér el a korábbi évektől. A **Duna vízminősége** a biokémiai oxigénigény (BOI5) és a kommunális szennyvízterhelésből eredő coliformszám alapján rosszabb volt az országból távozáskor, mint az érkezéskor. A teljes foszfor és a teljes nitrogén tartalom ugyanakkor kilépéskor volt kedvezőbb. A **Tisza**n a teljes foszfor tartalom emelkedett a magyar-szerb határig, a biokémiai oxigénigény (BOI5), a teljes nitrogén tartalom és a coliformszám szempontjából jobb állapotban hagyta el a hazai szakaszt, mint ahogy belépett.

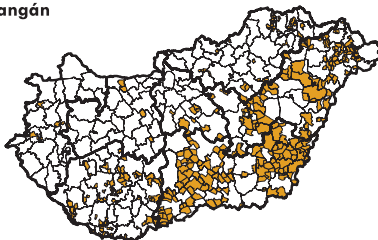
A szolgáltatott **ivóvíz minősége** az ország nagy részében megfelelően ellenőrzött, az előírásoknak megfelelő minőségű. Azonban az ellátott lakosság kb.

25%-a számára szolgáltatott ivóvíz határérték felett tartalmaz bórt, fluoridot, nitrítet, arzént vagy ammóniumot. A lakosság további 7%-a nagy vas- és/vagy mangántartalom miatt érintett. Országosan a lakosság 16%-a részére (kb. 1,5 millió fő 413 településen) szolgáltatnak nagy gyakorisággal olyan ivóvizet, amely tartós fogyasztás esetén ismert egészségügyi kockázatot jelenthet.

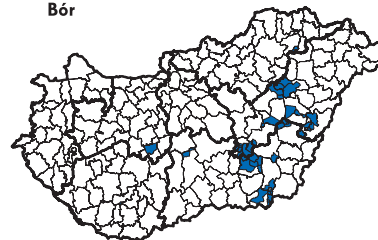
Az egy főre jutó közcsatornán elvezetett **szennyvízkibocsátás** országos átlaga 2007-ben 53,1 m³ volt. Hagyományosan a legfejlettebb ipari és városi térségeknél – a Dunántúl északi része, Budapest és agglomerációja, valamint a népesebb városok kistérségei – találni a legnagyobb mennyiségeket,

Kifogásolt minőségű ivóvízzel ellátott települések, határértéket átlépő komponensek szerint, 2009

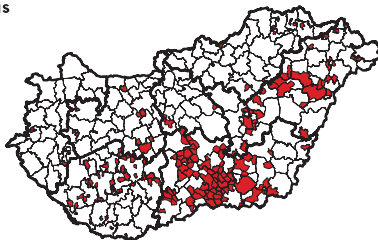
Mangán

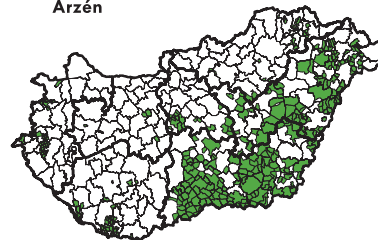
Bór

Vas

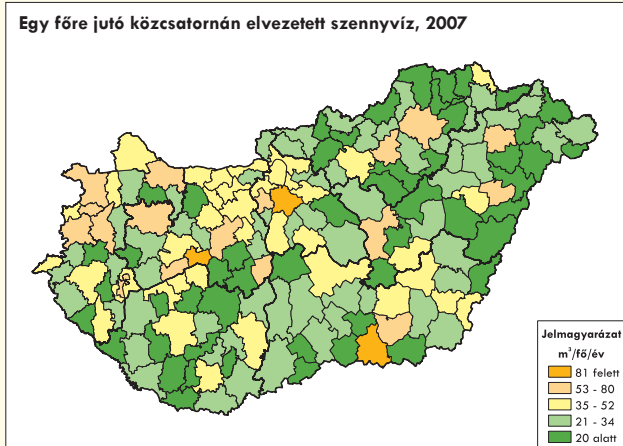

Arzén

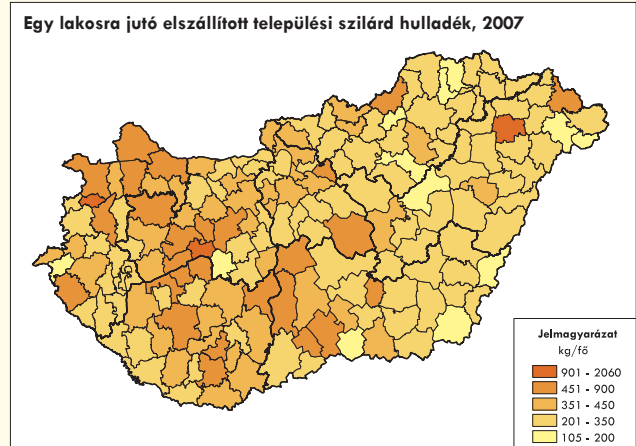

Forrás: 65/2009. (III. 31.) Korm. rendelet

Egy főre jutó közcsatornán elvezetett szennyvíz, 2007

Egy lakosra jutó elszállított települési szilárd hulladék, 2007

illetve a különösen sok vizet használó létesítményekkel rendelkező településeknél, mint például a hévizes fürdők települései.

Az ország csatornahálózaton begyűjtött szennyvizének 34,6%-a esett át **III. fokozatú tisztítás**on, 37,6%-a pedig **biológiai tisztítás** után került kibocsátásra. Csatornahálózaton **összegyűjtött és tisztítatlanul kibocsátott szennyvíz** 2007-ben mindössze 13 kistérségben fordult elő, aránya az összes csatornán összegyűjtött szennyvízhez képest 4,9%.

Hulladékgazdálkodás

A rendszeres **hulladékgyűjtés**be bekapcsolt lakások aránya országosan meghaladta a 92%-ot, azonban a Berettyóújfalui, Tiszafüredi, Kiskunfélegyházi, Kiskunmajsai és Kisteleki kistérségben még a 65%-ot sem érte el. A Kiskunság alacsony értékeit a tanyás településszerkezet okozta, azonban a Duna-Tisza közti regionális hulladékgazdál-

kodási rendszer kiépítése már folyamatban volt 2007-ben. A legalacsonyabb, 34,8%-os értékkel rendelkező Tiszafüredi kistérségben 2009-ben zárul a helyi hulladékgazdálkodási rendszer kiépítése, amelynek keretében már 2006-ban megvalósult a tiszafüredi lerakó, komposztáló és hulladékválogató csarnok, valamint a mezőkövesdi átrakó-tömörítő állomás.

Az egy főre jutó elszállított **települési szilárd hulladék** mennyisége a Dunántúlon jellemzően jóval az országos átlag (388 kg/fő) fölötti, a keleti országrészben pedig jobbra az alatti. Igen magas (450 kg/fő feletti) értékekkel bír a Kisalföld területe, a Székesfehérvár és Ajka közötti térség, valamint a nagyobb városok kistérségei és a körülöttük elhelyezkedő agglomerálódott területek.

2007-ben a legtöbb **veszélyes hulladék** a nagy ipari üzemek, erőművek, szénhidrogén kitermelés, hulladékégetők kistérségeiben keletkezett. Az egy főre jutó veszélyes hulladék legnagyobb mennyisége a Veszprémi kistérségben volt,

4693,7 kg/fő. A területi különbségeket jól mutatja, hogy 150 kistérségben volt az országos átlag (102 kg/fő) alatti a fajlagos mennyiség.

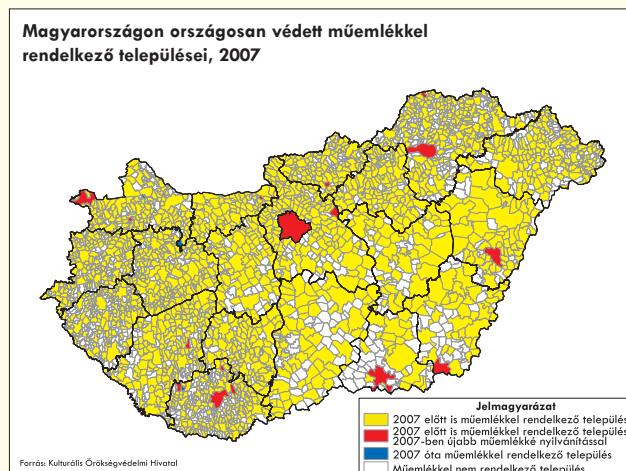
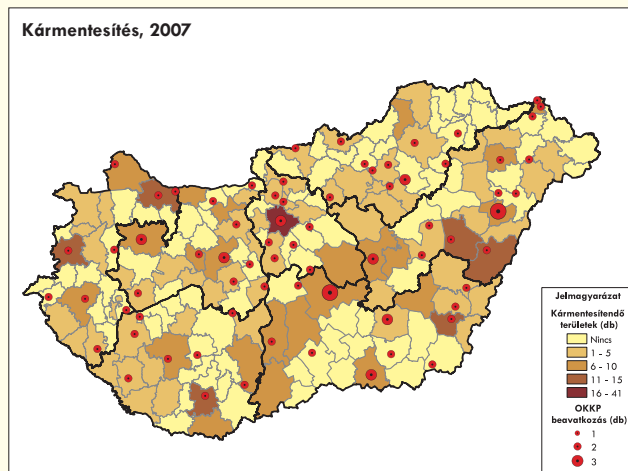
Kármentesítés

2007-ben összesen 459 db felmért kármentesítendő területet tartottak számon. A legtöbb – 41 db – a Budapesti kistérségben található, de igen magas értékkel rendelkezett még a Győri, Szombathelyi, Pécsi, Békéscsabai, Berettyóújfalui és Püspökladányi kistérség is. Az Országos Környezeti Kármentesítési Program (OKKP) keretében a legtöbb, 51 db beavatkozás – tényfeltárás, monitoring és műszaki beavatkozás – a MÁV Alprogram keretében zajlott, az üzemanyag-ellátó rendszerek korszerűsítéséhez kapcsolódóan. 23 beavatkozást

tartalmazott a Honvédelmi Alprogram. A Volt Szovjet Ingatlan Alprogram megvalósítása során pedig 6 területen zajlottak kármentesítési munkák.

Műemlékvédelem

2007-ben a települések kétharmada, 2149 település rendelkezett az összesen mintegy 10 900 országosan védett **műemlékkel**. 22 település 40 objektumának műemlékké nyilvánításával gyarapodott 2007-ben a műemlékállomány, ugyanakkor 2 épület védettsége megszűnt. A hazai **világörökség-helyszínek** száma az előző évekhez képest nem változott: továbbra is 8 világörökség címmel rendelkező helyszín található Magyarországon, amelyek 52 önkormányzatot és 4 nemzeti parkot érintenek.

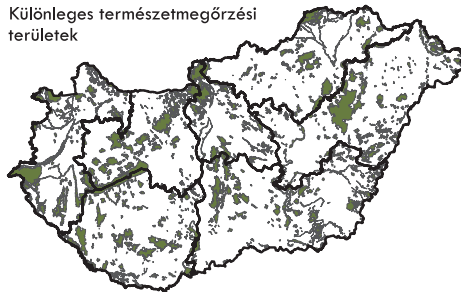
Természetvédelem

Az országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területek száma 2007-ben 209 darab, nagysága pedig több mint 844 ezer ha volt, amely az ország területének 9,1%-át tette ki. 2007-ben 11 új területet nyilvánítottak védetté közel 4000 ha területen. A **Natura 2000** területek az ország területének 21,2%-át fedték

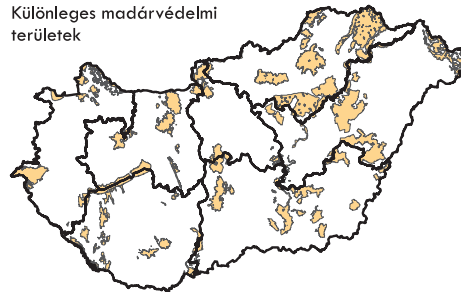
le. Az országos jelentőségű védett természeti területek és a Natura 2000 területek jelentős mértékben átfedik egymást, ezért területi eloszlásuk is hasonló. Főleg a hegyvidékeken – Északi- és Dunántúli-középhegység, Alpokalja, Mecsek –, a nagyobb folyók mentén, valamint az Őrség, a Hortobágy, a Hanság, a Kiskunság, valamint a Bihari-sík, a Borsodi-mezőség és Heves területén helyezkednek el.

Natura 2000 területek elhelyezkedése, 2007

Különleges természetmegőrzési területek

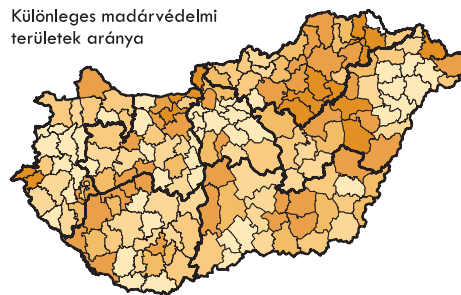
Különleges madárvédelmi területek

Különleges természetmegőrzési területek aránya

Különleges madárvédelmi területek aránya

Adatok forrása: KvVM

